

Utvecklingsinriktning för Sundsvallsregionen

Ärendet

Inom ramen för Sundsvallsregionen har samarbete bedrivits under flera år inom området fysisk planering. Nu finns ett förslag till gemensam utvecklingsinriktning för kommunernas översiktsplanering. Syftet med utvecklingsinriktningen är inte att ersätta kommunens mark- och vattenanvändningsplanering, utan att vara ett komplement i enlighet med Boverkets nya modell för översiktsplanering.

Förslaget till utvecklingsinriktning för Sundsvallsregionen framgår av bilagt dokument samt ställningstaganden i en digital karta:

<https://karta.sundsvall.se/utvecklingsinriktning/>

Detta ärende syftar till att visa på kommunens viljeinriktning att använda utvecklingsinriktningen som ett underlag för kommande översiktsplanering.

Bakgrund

Boverket har presenterat ett förslag på hur geografisk planinformation kan struktureras på ett enhetligt sätt för att skapa möjlighet att utbyta information digitalt och få en mer effektiv process. Nu gällande version av ÖP-modellen är 2.1, som publicerades i augusti 2020. På sikt kan det bli ett lagkrav att följa delar av modellen, men än så länge är det frivilligt. Enhetlighet medför flera fördelar, framför allt i dialog med medborgare, grannkommuner och myndigheter. Samtidigt behövs ett visst mått av flexibilitet eftersom alla kommuner har olika förutsättningar och behov.

Plan- och bygglagens (lag 2020:76) krav på ställningstaganden i översiktsplanen fördelas i modellen på tre aspekter; ”utvecklingsinriktning”, ”mark- och vattenanvändning” samt ”riksintressen, LIS och andra värden”. Aspekten utvecklingsinriktning syftar till att lyfta prioriteringar mellan de viktigaste strategiska sambanden som påverkar en kommuns långsiktiga utveckling.

I Sundsvallsregionens samarbete ingår Nordanstigs, Sundsvalls, Hudiksvalls, Härnösands, Ånge och Timrå kommuner. Kommunernas översiktsplanerare ser fördelar med att ta fram förslag till utvecklingsinriktning gemensamt, eftersom den berör de riktigt stora strukturerna och penseldragen i den fysiska planeringen. Detta ger ett bra underlag för samverkan kring exempelvis utbyggnad och finansiering av nationell och regional infrastruktur eller andra övergripande utvecklingsfrågor.

Det förslag som nu tagits fram föreslås inledningsvis publiceras via länk från Sundsvallsregionens hemsida. Respektive kommun kan sedan vid lämpligt tillfälle lyfta in utvecklingsinriktningen som en del i sitt eget förslag till översiktsplan.

Utvecklingsinriktningen är inte en regionplan, utan varje kommun beslutar självständigt om sin del av planen, som en del av den kommunövergripande översiktsplanen. Varje kommun kan också komplettera med egna utvecklingsinriktningar gällande frågor som är av mer lokalt intresse (exempelvis strukturer för utveckling av cykelnät, serviceorter på landsbygden, utbyggnadsriktningar för en tätort och så vidare). En översiktsplan är aldrig juridiskt bindande utan ett vägledande styrdokument.

Hur utvecklingsinriktningen bör genomföras kan sedan preciseras i den mark- och vattenanvändningskarta som varje kommun separat håller aktuell för varje mandatperiod.

Överväganden

Om förslaget

Förslaget till utvecklingsinriktning har arbetats fram gemensamt i nära dialog mellan de sex kommunernas tjänstepersoner. Även politiker har deltagit i de workshops som lagt grunden för förslagen. Förankring har skett i Sundsvallsregionens styrelse och hos de nämnder/utskott som i respektive kommun ansvarar för löpande frågor om översiktsplanering.

Överväganden har gjorts om hur en samrådsprocess kan genomföras i enlighet med plan- och bygglagen 3 kap (lag 2020:76). I dialog med Boverket och berörda länsstyrelser har vi kommit fram till att den formella planeringsprocessen bör genomföras av varje kommun separat, tidsmässigt kopplat till översyn av kommunens översiktsplan med mark- och vattenanvändning. Eftersom de sex kommunerna har olika tidplaner för detta föreslås utvecklingsinriktningen tills vidare utgöra ett planeringsunderlag, som alla kommuner inriktar sig på att arbeta in i sin egen översiktsplanering när möjlighet ges.

Socialt perspektiv

För våra invånare är kommungränserna sällan viktiga, utan det är vilken livsmiljö, service och valfrihet som finns inom räckhåll utifrån exempelvis transportmöjligheter, gemensam arbetsmarknad, attraktiva målpunkter och så vidare. Därför är det bra ur ett socialt perspektiv att besluta om gemensamma ställningstaganden som gynnar en regionförstoring och förbättrad tillgänglighet.

Ekologiskt perspektiv

Utvecklingsinriktningen tydliggör gemensamma ställningstaganden, exempelvis gällande regionens vattenresurser där det finns mellankommunala intressen. Det kan i sin tur bidra till att man i högre grad finner gynnsamma lösningar utifrån ett helhetsperspektiv för en eller några kommuner, eller rentav för hela Sundsvallsregionen. Förslagen till ställningstaganden bedöms också lägga en bra grund för att mark- och vattenanvändningen ska utvecklas i en riktning som är gynnsam utifrån målen i Agenda 2030.

Ekonomiskt perspektiv

Utvecklingsinriktningen kan bidra till att kommunerna i Sundsvallsregionen samarbetar på ett mera ändamålsenligt sätt gällande mark- och vattenanvändning. Inte minst är detta ett stöd i dialogen med externa parter såsom myndigheter och företag i samband med planering och finansiering av utvecklingsfrågor. Detta kan generera ökad tillväxt i Sundsvallsregionen, vilket i sin tur kan vara ekonomiskt fördelaktigt.

Juridiska aspekter

Varje kommun har planmonopol inom sitt geografiska område. Utvecklingsinriktningen är tänkt att på sikt utgöra en mindre del av respektive kommuns kommunövergripande översiktsplan, med fokus på de allra mest övergripande penseldragen i den fysiska planeringen. Det är alltid kommunfullmäktige som beslutar om att anta en översiktsplan, oavsett om det avser hela kommunen, ett tematiskt område eller ett geografiskt delområde.

Översiktsplanering bedrivs i enlighet med plan- och bygglagen (PBL). Denna lag uppdaterades i april 2020 och Boverket har tagit fram nya handledningar för hur översiktsplanering bör bedrivas.

Utvecklingsinriktningen är tänkt att ange de långsiktiga och prioriterade strategiska ställningstagandena. En översiktsplan är aldrig juridiskt bindande, men väger tungt då beslut fattas gällande både statliga och kommunala planer.

Samråd ska genomföras i enlighet med PBL 3 kap 8–11 §§ av respektive kommun. I enlighet med PBL måste förslaget till utvecklingsinriktning också ingå när kommunen ställer ut sin översiktsplan för granskning under två månader, om utvecklingsinriktningen senare ska utgöra en del av kommunens översiktsplan.

Fortsatt arbete/uppföljning

Fortsatt samverkan mellan kommunerna föreslås, så att synpunkter på utvecklingsinriktningen som framkommer till någon kommun också delges övriga kommuner. Utifrån synpunkter kan Sundsvallsregionen vid behov ta fram ett gemensamt förslag till bearbetningar av utvecklingsinriktningen.